RAPORT DE EXPERTIZĂ

La proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie

Tipul actului vizat de proiect:

Înregistrat cu nr.

Domeniul:

din:

I. EVALUAREA GENERALĂ

1. Autor al actului normativ este deputat în Parlament , autor nemijlocit - Conform Notei Informative, proiectul de lege a fost elaborat în colaborare cu Centrul de Drept al Femeilor (o organizație necomercială din Republica Moldova)

2. Categoria actului normativ propus: Lege organică , ceea ce corespunde/nu corespunde art.72 din Constituţie şi Legii 100/2017 privind actele normative.

Expertul nu are obiecţii la categoria actului

3. Scopul promovării proiectului

Conform Notei Informative, scopul proiectului rezidă în modificarea și perfecționarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, în eliminarea lacunelor din legislație și introducerea unor noțiuni noi, conforme reglementărilor și recomandărilor internaționale în domeniu.

4. Respectarea transparenței decizionale

Etapele transparenței procesului decizional nu au fost respectate

Termenele de plasare și consultare a proiectului au fost respectate

Sinteza recomandărilor pe pagina web a autorului nu a fost plasata

II. FUNDAMENTAREA PROIECTULUI

5. Structura notei informative

Nota informativă corespunde structurii

6. Suficienţa argumentării.

Argumentarea e suficientă

7. Compatibilitatea cu legislaţia comunitară şi alte standarde internaţionale.

Nota Informativă conține referințe la anumite acte și recomandări internaționale relevante în domeniu:
- Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice („Convenția de la Istanbul”);
- Directiva UE a Parlamentului European și a Consiliului UE, privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice adoptată la 24 aprilie 2024;
- Recomandările și rapoartele Grupului de experți al Consiliului Europei pentru acțiunea împotriva violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (GREVIO);
- Recomandările și rapoartele Comitetului pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor („Comitetul CEDAW”);
- Declarația de la Viena a Organizației Națiunilor Unite privind femicidul.

Nota / proiectul conţine referinţe la acquis-ul comunitar

Nota / proiectul conţine referinţe la alte standarde internaţionale relevante

8. Fundamentarea economico-financiară.

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare

Nota informativă nu conține fundamentarea economico-financiară

9. Analiza impactului de reglementare.

Analiza impactului de reglementare a proiectului nu este necesară

Analiza impactului de reglementare a proiectului nu este suficient argumentată/documentată

10. Analiza ex-ante.

Analiza ex-ante a proiectului nu este necesară

Analiza ex-ante a proiectului nu este suficient argumentată/documentată

III. EVALUAREA DE FOND

11. Stabilirea şi promovarea unor interese / beneficii.

Proiectul promovează interese, beneficii

Promovarea intereselor/beneficiilor se face cu respectarea interesului public

12. Prejudicii aduse prin aplicarea actului.

La aplicare, proiectul nu va aduce prejudicii

Prejudicierea intereselor/beneficiilor nu se face cu respectarea interesului public

13. Vulnerabilitatea proiectului din perspectiva drepturilor omului

Proiectul respectă drepturile/libertăţile

14. Compatibilitatea proiectului cu prevederile cadrului normativ național

Proiectul este compatibil cadrului normativ naţional

15. Analiza detaliată a prevederilor

Nr. obiecției	Art.	Text	Obiecții	Elemente de coruptibilitate/vulnerabilitate	Recomandări
1	Art.I. pct.2	victimă-adult – persoană adultă care a fost supusă actelor de violență împotriva femeilor și a violenței în familie, în concubinaj; victimă-copil – persoană care nu a împlinit vârsta de 18 ani, care a fost supusă sau a fost martoră la acte de violență împotriva femeilor și a violenței în familie, în concubinaj;	Finalizarea definițiilor cu sintagma „în concubinaj”, după virgulă, permite interpretarea că victima trebuia neapărat să fie în concubinaj pentru a fi supusă actelor de violență împotriva femeilor și a violenței în familie. Aceeași remarcă e valabilă și pentru definiția de victimă-copil. Din punct de vedere a conținutului, sintagma „în concubinaj” din articolul 2 al legii privind prevenirea și combaterea violenței în familie nu își are rostul și locul, în special dacă ne referim la definiția dată membrilor familiei la alineatul 2 al articolului 3 al acestei legi.	Array	Revizuirea sintagmei „în concubinaj” conținută la articolul 2.
2	Art.I pct.2	Art.2 Definirea formelor de violență	Nu este reglementată violența în mediul online sau cu utilizarea tehnologiei (a se vedea în acest sens Recomandarea generală nr. 1 a GREVIO, privind violența online), în special ținând cont de propagarea rapidă a acestei forme de violență.	Array	Includerea și definirea tipului de violență online sau cu utilizarea tehnologiilor.

3	Art.I pct.2	„femicid - cea mai gravă formă de violență împotriva femeilor, care presupune comiterea infracțiunii de omor intenționat sau vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care a provocat decesul unei femei, din motive de prejudecată în bază de gen;”	Legislația penală (art. 145 ”Omorul intenționat” și art. 151 ”Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății” din Codul penal al RM) nu conține reglementări speciale referitoare la femicid, iar lipsa acestora va lăsa noile reglementări fără impact juridic practic.	Array	Reglementarea specială a femicidului în legislația penală
4	Art.I pct.3	„Articolul 3. Subiecți ai violenței împotriva femeilor și a violenței în familie se introduce alineatul (1/1) cu următorul cuprins: ”(1/1) Subiecți ai violenței împotriva femeilor sunt agresorul și victima.”	Propunerea de modificare din articolul 3 (”(1/1) Subiecți ai violenței împotriva femeilor sunt agresorul și victima.”) urmează a fi adusă în concordanță cu definiția noțiunii agresor din art.1 al Legii nr. 45/2007. În cazul în care aceste 2 noțiuni nu vor fi armonizate, legea va putea fi interpretată în sensul în care un agresor împotriva femeilor poate fi doar o persoană care a comis și acte de violență în familie.	Array	Aducerea în concordanță a prevederilor de la Art.1 și Art.3 ale Legii nr.45/2007.

5	Art.I pct.12	„Articolul 15/4. Mecanismul de colectare a datelor (1) Mecanismul integrat de colectare a datelor pentru crearea statisticii oficiale în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie include informația colectată prin intermediul Platformei de interoperabilitate (MConnect) din Sistemele Informaționale deținute de către organele abilitate din domeniu. (2) Informația furnizată are la bază sursele de date administrative, dezagregate după forma de violență, sex, vârsta și relația dintre victimă și agresor, dizabilitate, localizarea geografică, tipul de violență, statutul victimei de persoană solicitantă a unei forme de protecție pe teritoriul Republicii Moldova, țării de origine a acesteia, etnie. (3) Datele pentru crearea statisticii oficiale în domeniu sunt colectate, înregistrate și stocate într-un Sistem Informațional, dezvoltat și deținut de către Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie.”	Reglementările propuse sunt imperfecte, lacunare și confuze: a) Lipsesc scopurile legitime pentru care va fi efectuată colectarea datelor (a se vedea art.11 al Convenției de la Istanbul, care prevede că datele sunt colectate de autorități pentru a studia cauzele profunde a violenței și efectele sale, frecvența și numărul de condamnări, dar și eficacitatea măsurilor întreprinse pentru a implementa dispozițiile Convenției. b) Pentru a corespunde scopului de colectare a datelor, autoritățile au obligația de a efectua cercetări și analize a motivelor care stau la baza violenței contra femeilor și a violenței în familie. c) Nu se stabilește frecvența de colectare a datelor și modalitatea publicării lor. d) Nu este stabilit clar mecanismul de protecție a vieții private a persoanelor datele cărora vor fi colectate. Autoritățile trebuie să facă în așa fel încât, în cadrul utilizării datelor colectate, identificarea unei persoane anume să fie imposibilă. e) Din punct de vedere a tehnicii juridice, nu este binevenită utilizarea denumirii Platformei de interoperabilitate (MConnect), deoarece în cazul în care această denumire se modifică, se va impune și modificarea legii. f) Nu este pe deplin clar dacă organele ce se regăsesc în MConnect dispun deja de datele necesare, și anume datele deținute de IGP, Procuratură, instanțele de judecată, administrația penitenciară, serviciile sociale și cele specializate în suportul victimelor, publice sau fără scop lucrativ, datele de la spitale și serviciile de urgență. g) În ceea ce privește indicatorii relevanți utilizați la colectarea datelor, Convenția de la Istanbul utilizează, pe lângă cei propuși deja în Proiect: numărul victimelor, numărul evenimentelor, numărul autorilor, faptul de a stabili dacă victima a suferit violențe anul precedent sau o perioadă din viața sa. Nu este clar de ce acești indicatori nu	Array	Revizuirea textului art.15/4, asigurarea concordanței depline cu Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecţia datelor cu caracter personal și actele normative în relevante în domeniu (Legislația cu privire la Procuratură, poliție, instanțele de judecată etc.).

6	Art	Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta și va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acesteia.	Conform art.56 al Legii nr.100/2017: Actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Intrarea în vigoare a normelor proiectului la data publicării în Monitorul Oficial, fără a se asigura baza normativă (modificarea legislației și a actelor normative subordonate) și tehnică necesară (crearea bazelor de date, asigurarea colectării datelor, asigurarea interoperabilității datelor) nu va permite aplicarea lor plenară și o anumită perioadă ar putea vicia efectele generale ale modificărilor introduse.	Array	Stabilirea unei date ulterioare pentru intrarea în vigoare a noilor reglementări și stabilirea unor termene mai reduse pentru aducerea în concordanță cu noile reglementări a cadrului legislativ și normativ subsidiar.

IV. CONCLUZII

1. Proiectul de lege conține reglementări inovatorii, care vor putea contribui la soluționarea problemelor în domeniul combaterii și prevenirii violenței domestice și împotriva femeii.

2. Deși prevederile despre colectarea datelor privind cauzele de violență sunt un element-cheie al Proiectului, normele propuse necesită a fi perfecționate și dezvoltate (extinse).

3. Intrarea imediată în vigoare (la publicare) a normelor proiectului, fără a se asigura concomitent modificarea legislației penale, fără bază normativă și tehnică necesară, - nu va permite aplicarea lor plenară și atingerea scopurilor stabilite.